

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sog'lom ekologik muhit yaratish.

Bola maktabgacha ta'lim muassasasida ko'p vaqtini o'tkazadi. Uy sharoitini eslatadigan qulay muhit yaratishda xonaki o'simliklar yordam beradi. Ular nafaqat chiroyli ko'rinadi, balki bir qator boshqa funksiyalarni ham bajaradi. Masalan, o'simliklar havoni chang va toksinlardan tozalaydi, namlik darajasini oshiradi, bolaning hissiy holatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi va eng muhimi, atrof-muhit bilan yaqindan tanishish imkoniyatini beradi. Xonaki o'simliklarga qarash jarayoni esa bolalarda mas'uliyat, mehribonlik va mehnatsevarlik kabi sifatlarni rivojlantiradi.

Bolalar bog'chasi uchun, avvalo, xavfsiz va parvarishi oson o'simliklar tanlash lozim. O'simliklar kuchli hidga ega bo'lmasligi, tikanlari, mevalari bo'lmasligi, shuningdek barglarida juda ko'p chang yig'ilmasligi kerak.

Pedagogning vazifalaridan biri — bolalarni o'simliklarga to'g'ri qarashga o'rgatishdir. Bolalar osonlik bilan o'simliklarni purkagich yordamida purkashni, sug'orishni, barglarini yuvishni, tuproqni yumshatishni, o'simliklarni ko'chirib o'tqazishni va turli usullar bilan ko'paytirishni o'rganishlari mumkin: bo'lish, qalamcha qilib ildizlantirish, urug'dan, piyozchadan yoki payvandlash orqali.

Har bir maktabgacha ta'lim muassasasida ruxsat berilgan va taqiqlangan xonaki gullarning suratlari va rasmlari bilan maxsus kartoteka bo'lishi lozim.

Guruh xonasida yaratilgan "yashil tabiat burchagi" qulay va chiroyli muhit yaratishga yordam beradi. Yashil do'stlarga g'amxo'rlik qilish jarayonida esa bola Yer yuzidagi barcha tirik mavjudotlarga mehr bilan munosabatda bo'lishni o'rganadi.

O'simliklarning bola uchun foydasi

Bolalar xonasidagi gullar bir qator afzalliklarga ega, masalan:

- **fitonsid ajratuvchi o'simliklar** tabiiy antibiotik hisoblanadi. Ular zararli mikroblar va mikroorganizmlarni yo'q qilishga yordam beradi. Natijada xona yanada toza bo'ladi va bola o'zini tinchroq his qiladi;
- ayrim o'simliklar MDF, DSP, DVP materiallaridan ajralib chiqadigan toksik moddalarni neytrallaydi;
- **kislorod ishlab chiqaradi.** Ma'lumki, o'simliklar karbonat angidridni yutib, kislorod ajratadi. Shu bois bola uzoq vaqt tetik va faol bo'lib qoladi;
- xona namligini qulay darajada ushlab turadi, bu esa infeksiyon kasalliklarga qarshi chidamlilikni oshiradi;
- bola bosqichma-bosqich tabiatni sevishni boshlaydi;
- unda **mas'uliyat hissi** shakllanadi. O'simliklarga qarash bolalar uchun rivojlantiruvchi mashg'ulot bo'lib, bolani 4–5 yoshdan o'rgatishni boshlash mumkin.

Bolalar bog'chasida qanday o'simliklar bo'lishi mumkin?

Bolalar bog'chasi yoki bolalar xonasida parvarish qilish mumkin bo'lgan o'simliklarning turlari juda ko'p. Eng yaxshisi — bola mustaqil parvarish qila oladiganlarini tanlash.

Xlorofitum

Deyarli barcha yangi bog'bonlarga tanish mashhur o'simlik. Agar bola tasodifan bargini tishlab ko'rsa ham hech qanday xavf tug'ilmaydi. Barglarining uzun, cho'zilgan shakli bilan ajralib turadi. Voyaga yetgan o'simliklar "bolachalar" chiqargan novdalar hosil qiladi. Juda chidamli bo'lib, murakkab parvarishni talab etmaydi.

Bu — zararli bakteriya va mikroorganizmlarni yutib oladigan tabiiy filtr. Bolalar uchun mavsumiy kasalliklarning oldini olishda yordam beradi.

Sansivieriya

Noodatiy ko'rinishga ega bo'lgan, murakkab sharoitlarda ham yashay oladigan o'simlik. Sansivieriya nafas yo'llari kasalliklarini keltirib chiqaruvchi streptokokklar uchun juda zararli. Yirik barg yuzasi tufayli u kislorod ishlab chiqarishda juda samarali, havodagi karbonat angidridni, formaldegidni, azotli birikmalarni va boshqa uchuvchi moddalarni o'ziga singdiradi.

Xonaki o'simliklar maktabgacha ta'lim tashkilotlarida nafaqat qulay va sog'lom muhit yaratadi, balki bolalarning hissiy, ekologik va ijtimoiy rivojlanishiga faol ta'sir ko'rsatadi. Ularga parvarish qilish jarayoni esa mas'uliyat, mehr-shafqat va tabiatga ehtiyotkor munosabatni shakllantirib, bola shaxsining har tomonlama barkamol bo'lishiga yordam beradi.